

Vergaderjaar 2022–2023

33 009

Innovatiebeleid

Nr. 119

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 december 2022

Tijdens het commissiedebat Innovatie op 25 mei 2022 (Kamerstukken 32 637 en 33 009, nr. 449) heb ik aan het lid Van der Graaf (ChristenUnie) toegezegd om uw Kamer eind 2022 een inhoudelijke reactie te sturen op de resultaten van de Werkgroep Innovatiegericht Inkopen¹. Conform deze toezegging bied ik uw Kamer hierbij het rapport «Innovatie inkopen in de publieke sector» van de Werkgroep aan, waarin knelpunten op het gebied van innovatiegericht inkopen worden benoemd en waarvoor aanbevelingen worden gedaan.

Via innovatiegericht inkopen kan de overheid als grote opdrachtgever met een groot inkoopbudget haar eigen inkoopkracht inzetten om de ontwikkeling van innovaties in de markt direct te stimuleren en maatschappelijk gewenste innovaties uit te lokken. Daarnaast treedt de overheid bij innovatiegericht inkopen vaak op als «first buyer», waardoor ook de valorisatie van kennis en innovatie wordt gestimuleerd. Ik zet daarom in op innovatiegericht inkopen en wil hierbij een aanjagende rol spelen.

Nederland behoort op dit moment tot de top-3 van Europa als het gaat om innovatiegericht inkopen als percentage van de totale publieke aanbesteding². Na Finland en Noorwegen is ons land met ongeveer 11,5% innovatiegerichte inkoop één van de slechts vier «strong performers» in Europa. Desalniettemin blijft ook Nederland achter bij de Europese doelstelling van 17%. Het is daarom van belang dat we in kaart brengen welke belemmeringen er bestaan voor inkoopende overheidsorganisaties en bezien hoe we die zoveel mogelijk weg kunnen nemen.

¹ De Werkgroep Innovatiegericht Inkopen bestaat uit koplopers op het gebied van innovatiegericht inkopen. Dit zijn onder andere wetenschappers en vertegenwoordigers van diverse publieke aanbestedende diensten zoals Politie en Rijkswaterstaat, alsook van ministeries, provincies en gemeenten.

² Europese Commissie (2021) «Benchmark rapport, The strategic use of public procurement for innovation in the digital economy. Final Report».

Daarom heb ik de Werkgroep gevraagd om de belemmeringen die overheden (zowel de rijksoverheid als decentrale overheden) ondervinden bij innovatiegericht inkopen in beeld te brengen. Hieruit is een breed scala aan knelpunten voortgekomen. Deze zijn verder gedestilleerd tot drie overkoepelende aandachtspunten:

- 1) overheden erkennen de potentie van innovatiegericht inkopen vaak nog onvoldoende door de hele organisatie heen;
- 2) overheden definiëren voor zichzelf vaak een te abstracte innovatie-agenda en een strategie voor innovatiegericht inkopen wordt gemist;
- 3) overheden willen de kosten en risico's die het inkopen van innovatie met zich meebrengt vermijden.

Om deze belemmeringen aan te pakken en innovatiegericht inkopen beter te faciliteren, doet de Werkgroep ook een aantal aanbevelingen aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en aan inkopende overheden in den brede.

De eerste aanbeveling behelst het opstellen van een strategisch actieplan voor innovatiegericht inkopen, in lijn met de innovatieagenda's. Daarnaast adviseert de Werkgroep om meer voorlichting over en ondersteuning voor innovatiegericht inkopen te bieden. Tenslotte worden overheden aangespoord om nog meer de samenwerking te zoeken en de initiatieven die reeds in de praktijk zijn gebracht te verbinden.

De belemmeringen die de Werkgroep in kaart heeft gebracht en de aanbevelingen die zij doet, geven mij aanleiding om bij de partijen die aan de slag gaan met het ontwikkelen van de nieuwe Kennis en Innovatie Agenda's (KIA's) in het Missiegedreven Innovatiebeleid, onder de aandacht te brengen dat innovatiegericht inkopen hierbij als integraal onderdeel moet worden meegenomen. Daarnaast zal ik met PIANOo (het Expertisecentrum Aanbesteden) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in overleg te treden om te bezien op welke wijze de huidige ondersteuning van innovatiegericht inkopen verbeterd kan worden. EZK gaat hiertoe in de loop van 2023 samen met deze partijen een aanpak ontwikkelen. Hierbij zal ook aan de orde komen hoe de samenwerking op het gebied van innovatiegericht inkopen kan worden verbeterd. Daarmee geef ik invulling aan alle drie de aanbevelingen, waarbij ik opmerk dat deze aanbevelingen vooral ook actie van individuele inkopende overheden vergt. Ik zal dit rapport en de aanbevelingen daarin dan ook onder hun aandacht laten brengen.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens